

COLORJEVE INFORMACIJE

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA COLOR MEDVODE

Letnik IX.

OKTOBER 1980

ŠT. 9 (100)

Ob stoti številki Colorjevih informacij

Ne vem zakaj je ravno stota številka jubilejna. Morda zato, ker se začenja s tremi številkami? Saj se izid te številke ne pokriva z nobenim pomembnim datumom! Naj bo kakorkoli, če drugega ne, je številka sto za nas pomembna zato, ker izid stote številke pomeni sto in več razmišljanj in naprezanj, da so prišle med vas. Verjemite mi, da ni bilo lahko priti do te številke.

Spominjam se prvih začetkov, ko smo na pobudo naših nekdanjih delavcev, tov. Korinška in tov. Rozmana skovali prvi uredniški odbor. Začeli smo skromno, z enostavnim tiskom, brez izkušenj, brez poklicnih sodelavcev. Sami amaterji z nekaj volje. Uredniški odbori so bili

imenovani tudi prej, vsaj dvakrat, pa delo ni steklo. Če se prav spominjam, je v šestdesetih letih nek uredniški odbor izdal samo eno številko. Tako bi lahko rekli, da je pred vami sto prva številka. Toda sporna številka se je imenovala drugače.

V zgodnji pomladi 1972 pa je izšla na štirih straneh prva številka sedanjih Colorjevih informacij. Tov. Vavpotič je pisal o likvidnosti, tov. Svovjšak o pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Se nekaj novic in številka je bila prebrana.

Potem so si sledile številke za številko. Včasih nam je poizkus uspel boljše, včasih slabše. Včasih smo obupavali. Kje dobiti snov za

pisanje, ko je tako malo dopisnikov? Uredniški odbor in še nekateri smo se vedno bolj izpisali. Ali naj prenehamo z izhajanjem? Ne, poskusili bomo še enkrat. Sledile so kritike. Poštene, dobronamerne, pa tudi nepoštene. Sprejemali smo kritike, če so bile dobronamerne. Dopolnjevali smo uredniški odbor in vsakokrat je pomladitev prinesla nov polet. Morda smo prav zato prišli do te stote — jubilejne številke. Morda pa zaradi truda glavnega urednika tov. Rozmana, ki je ves čas čutil posebno ljubezen do novinarskega dela. Morda zaradi vseh nas, ki smo v listu sodelovali.

Odgovorni urednik

Številka 100 Colorjevih informacij

Glasilo delavcev kolektiva Color praznuje svoj jubilej s tem izvidom, katerega zaporedna številka je sto. Za velike časopise to ni velika številka in tudi ne velik jubilej. Za Color in člane našega kolektiva pa pomeni teh 100 števil kar mali zgodovinski zapis dela, življenja in dogajanja v zadnjih osmih letih.

Če prelistamo po teh sto številkah naših informacij, najdemo izvide oblikovno in vsebinsko v najrazličnejših barvah, kvalitetah, tiskanih na bolj ali manj finih papirjih in v najrazličnejših dražjih in cenejših tehnikah tiskanja. Colorjev časopis in njegov uredniški odbor sta resnično iskala primerno vsebino in primerno obliko. Pri tem sta vedno pozivala k sodelovanju, včasih celo moledevala in rotila za prispevke in članke, pa spreminjala oblike, papir in tudi tiskarne.

Imeli smo posamezne številke Colorjevega tovarniškega glasila, v katerih komajda najdeš poleg naslova še kaj »fabriškega«. V drugih številkah spet zaman iščeš tisto najvažnejše, kako smo gospodarili in kako smo samoupravljali, kako smo delali po naših obratih, laboratorijih in pisarnah. Zanimivo je čitati, kako smo bili aktivni v naših družbenopolitičnih organizacijah, v ZK, sindikatu, mladinski organizaciji in končno, kako razvijamo delegatski sistem znotraj tovarne, v krajevnih skupnostih, v samoupravnih interesnih skupnostih, v občinski in mestni skupščini. O investicijah, o naših programih nadaljnega razvoja, o naši skrbi za jutrišnji dan nismo dovolj pisali. Bolje so se s svojimi prispevki v časopisu in tudi z delom, znašli člani in aktivisti sekcij Colorjevega športnega društva.

Ob stoti številki zapišimo, da so člani uredniškega odbora marsikatero pomanjkljivost iz preteklosti v našem glasilu že izpopolnili in naš časopis postaja od številke do številke vse bolj tovarniški. Vsekakor bo potrebno naprej izpopoljevati urejenost časopisa tako, da bodo vse potrebne informacije, samoupravne, poslovne in družbenopolitične, našle pravočasno in v zadostnem obsegu svoje mesto v tovarniškem glasilu. Ta skupni racionalni informacijski »papir« naj teži k temu, da bo nadomestil čim več sicer potrebnih kupov posameznih tako ali drugače pisanih in razmnoženih informacij! Vedeti moramo, da vsak papir, ki ga je treba napisati, prepisati, razmnožiti in dostaviti, stane določeno vsoto denarja. Seveda pa na drugi strani neinformiranost ali slaba informiranost lahko povzroči slabo delo, tj. škodo, kar tudi stane denar. Zato se izogibajmo velikih, često nepotrebnih pisarij in iščimo

racionalnejše rešitve z vse izčrpnjšim in vse bolj izpopolnjenim informiranjem naših članov kolektiva, prek našega tovarniškega glasila.

Četrť, pol in celoletna poročila ter obračuni so že našli svoje mesto v Colorjevih informacijah. Uredniški odbor naj še razmisli o umestnosti in obsegu prikaza tudi mesečnih poročil, za kar nam materiala ne manjka. O sejah in zaključkih naših delavskih svetov in drugih samoupravnih organov bi bilo možno in koristno bolj sistematsko obveščati, seveda v primerno zgoščeni obliki. Delegatska dejavnost, posebno še tista, izven tovarniška je potrebna še posebne pozornosti. Colorjeve informacije nam nudijo priložnost posebne pomoči pri formiranju stališč, ki naj jih delegacije potem zastopajo. Sčasoma pa lahko naše glasilo dobro izkoristimo za informiranje baze o dogajanjih v SIS in skupščinah.

Delo tovarniških družbenopolitičnih organizacije je že našlo pot v Colorjeve informacije, posebej že omenjena rekreativna in športna dejavnost. Razveseljivo je, da polnijo zadnje številke vse bolj prispevki članov mladinske organizacije, ki bi morali tako pri časopisu, kot pri družbenopolitični aktivnosti nasploh, odigravati vidnejšo in pomembnejšo vlogo.

Kot posebno vrzel v naših Colorjevih informacijah, moramo ugotoviti številčno in vsebinsko skromnost strokovnih prispevkov vseh vrst. Gotovo bi člani kolektiva z zanimanjem poslušali npr. s kakšnimi težavami smo končno le priključili na plin naše energetske naprave? Kakšni problemi so spremljali pripravo dokumentacije za rekonstrukcijo mešalnice? Kako smo reševali in kako še rešujemo probleme oskrbe z deviznimi, pa tudi z marsikaterimi domačimi materiali? Kako je z našim izvozom? Kakšne finančne probleme imamo in kako jih rešujemo? Katere kadrovske probleme težko rešujemo, pa tudi zakaj, itd. itd. Skratka, naš časopis naj bi bil v skrčeni obliki živa slika življenja v tovarni! Ni mišljeno, da bi morala vsaka številka našega časopisa zajeti podrobnosti celotne nakazane problematike. V posameznih številkah pa naj bi prispevki posameznih sektorjev le približali na razumljiv način in v razumljivem jeziku, včasih sicer težke in zamotane probleme, slehernemu članu kolektiva. Ali se nam ne zdi, da bi tako informiranje močno zmanjšalo ali sploh odpravilo česte strelice nezaupanja, ki frčijo včasih utemeljeno, pa tudi neutemeljeno iz Rakovnika in Preske v staro tovarno in obratno, pa tudi med obrati in pisarnami Preske same? Zato izkoristimo bolje kot doslej možnosti, ki nam jih nudijo Colorjeve informacije!

Na kraju še besedo, dve o tem, kdo naj piše prispevke za naš časopis. Je to naloga in dolžnost samo članov uredniškega odbora? Če je časopis naš in hočemo imeti koristi od njega vsi, potem moramo zanj tudi vsi skrbeti! Vsakdo od nas ve nekaj, kar bi bilo zanimivo tudi za druge člane kolektiva. Vsakdo od nas, bi želel slišati marsikaj, kar mu zagotovo nekdo izmed nas lahko pojasni in bo to zanimivo tudi za druge Colorjevece. Zato ne pomišljajmo ali bi kaj napisali, ali s postavljenim vprašanjem odprli debato. Možno pomanjkanje večine leporečja naj ne bo ovira, kajti mobitne tovrstne težave bomo vedno lahko premostili z znanjem, ki ga imamo v okviru tovarne, pa tudi uredniški odbor in njegovi člani so vedno pripravljeni na tako pomoč! Če bo vsakdo izmed nas samo enkrat letno dal vsaj mali prispevek za Colorjeve informacije, bo moral uredniški odbor hudo razmišljati o potrebnem povečanju obsega posamezne številke. To želimo Colorjevim informacijam ob stotem jubileju, ko stopajo na pot za izdajo dvestote številke.

Generalni direktor
mgr. Milivoj Hladnik, dipl. ing.

INVESTICIJE V LETU 1980

V letu 1980 je DO Color končala dve investiciji. V TOZD Smole je bila zaključena investicija za izgradnjo internega razvoda zemeljskega plina v tovarni na lokaciji Preska in rekonstrukcijo kotlovnice za dvonamensko kurjenje (plin ali kurilno olje). Prvotna predračunska vrednost je znašala 2.304.000 din, sedanja vrednost pa je 3.409.517 din. Na podlagi tehničnega pregleda je SO Ljubljana Šiška za navedeno investicijo že izdala uporabno dovoljenje in objekt že obratuje.

V TOZD Premazi pa je bila končana izgradnja provizoričnega skladišča »koridor« ter zunanja ureditev. Prvotna predračunska vrednost investicije je znašala 3.751.000 din, sedanja vrednost pa je 5.487.019 din. Dne 11. 9. 1980 je bil izvršen tehnični pregled objekta. Komisija je imela določene pripombe, katere bomo skušali v čim krajšem času upoštevati in odpraviti pomanjkljivosti, naker bomo pridobili uporabno dovoljenje tudi za ta objekt.

Nevenka Plešec, dipl. oec.

Kratek opis razvoja delovne organizacije Color Medvode

Leta 1832 je začel v Ljubljani prvi izdelovati barve slikar in pleskar Hauptman. Podjetje je bilo leta 1895 prodano avstrijskemu proizvajalcu barv in lakov A. Zankel & Söhne, k tej firmi pa je leta 1904 pristopil še Franc Medic. Leta 1908 je Ljubljčan Franc Ivančič postavil v Medvodah prvi kamen tovarni olja, oziroma temeljni kamen tovarni COLOR. Po treh letih je prešla oljarna v last Nemca Hutterja in končno leta 1923 v posest Franca Medica, Ivana Rakovca in Zankla. Leta 1925 pa je postal Medic izključni lastnik podjetja.

Delovno področje je zajemalo ljubljansko centralo, obrat v Medvodah in obrat odkupljenega mlina Bistra v Domžalah, kjer je tekla proizvodnja suhih barv in škroba. V medvoški tovarni je podjetje predelalo nekaj sto vagonov oljnega semena na leto. Iz olja so kuhali firnež in oljnate barve ter lake v najrazličnejših kvalitetah. Ostanek lanenega semena pa so v obliki lanenih pogač razprodajali delno doma, delno pa v izvoz. Za industrijo so izdelovali nitrocelulozne lake in razne oljnate barve. Leta 1927/28 se je proizvodnja razširila še na očetno kislino in cinkovo belilo s suho destilacijo surovega cinka. Ta oddelek je bil kasneje prestavljen v domžalski obrat, ki je pripadal isti firmi.

Neposredno pred drugo svetovno vojno so v obratu v Medvodah proizvajali laneno olje, firnež, steklarski kit, nitrocelulozne, alkoholne in druge lake kot tudi razne pigmente za potrebe drugih industrij in obrti. Leta 1941 se je okupator polastil proizvodnih sredstev, tako tudi Mediceve tovarne in demontiral vrsto naprav, zaradi česar so morali opustiti proizvodnjo cinkovega belila, očetne kisline in nekaterih drugih izdelkov. Šele osvoboditev je prinesla tudi za to podjetje boljše perspektive.

Leta 1945 do 1946 so prenesli osrednjo dejavnost podjetja v Medvode, obrat v Domžalah pa se je osamosvojil kot Kemična tovarna Domžale. Od 22. novembra 1946 je podjetje poslovalo pod imenom Tovarna olja in firneža Medvode, sedanje ime COLOR pa je dobilo z registracijo dne 6. junija 1952. Leta 1949 se je COLOR združil s tovarno lakov Helios Domžale, ki je prevzela dediščino nekdanje tovarne »Marks«. Prizadevanja za enotni proizvodni program za lažje doseganje planskih nalog se niso uresničila, zaradi administrativno izvedene fuzije, zato je prišlo že leta 1952 do ponovne odcepitve.

Značilna smer povojne proizvodnje se je izražala v osvajanju sodobnih tehnoloških postopkov in prehajanju na čisto barvarstvo področje. Opustili so predelavo oljnega semena, proizvodnjo olja in drevosana, preparata za uničevanje ameriškega kaparja in proizvodnjo steklarskega kita. Težišče so pre-

nesli na proizvodnjo oljnih in sintetičnih barv, lakov in emajlov, specialnih premaznih sredstev za potrebe industrije, železnic in ladjedelništva.

Podjetje COLOR se je srečalo z nešteti težavami predvsem zaradi izrabljenega in amortiziranega strojnega parka, zaradi česar je bilo težko dohajati hitro naraščajoče potrebe. Zaradi vse večjih težav je bila edina trajnejša rešitev temeljit rekonstrukcijski načrt.

Leta 1957/58 je podjetje kupilo vrsto novih strojev, med katerimi velja omeniti predvsem valjčne stroje, centrifugalne naprave ter v novi zgradbi montirane naprave za proizvodnjo alkidnih smol. Pomemben korak v rekonstrukciji tovarne je bil storjen s preselitvijo obrata za proizvodnjo nitroceluloznih lakov v Rakovnik. S tem je bilo rešeno požarnovarnostno vprašanje ter ustvarjena možnost za povečanje proizvodnje.

Jeseni leta 1962 je bil izdelan investicijski program z idejnimi projekti za rekonstrukcijo tovarne. V tem investicijskem programu je bila predvidena rekonstrukcija vseh obstoječih proizvodnih objektov, tako da bi po 3 letih investiranja dosegli kapaciteto 20 tisoč ton proizvodnje. Takratni finančni položaj ni dovoljeval širokega investiranja, zato se je DS odločil, da rekonstrukcijo in razširitev podjetja izvede v etapah, ustrezno z razpoložljivimi sredstvi. Na obstoječi lokaciji ni bilo več prostora za postavi-

tev zgradbe za obrat proizvodnje alkidnih smol, zato so poiskali novo lokacijo, in tam stojijo danes naši novi proizvodni obrati v Preski.

Z izpopolnjenim strojnimi parkom in izboljšano tehnologijo se je že leta 1965 dvignila proizvodnja v stari tovarni na 11 tisoč ton. Kljub zvišani proizvodnji pa so bili odjemalci vedno bolj nezadovoljni zaradi nepravočasnih dobav, ker je bila takratna proizvodnja že vnaprej razprodana in razdeljena. Ob obravnavanju tega problema se je leta 1966 DS odločil za revizijo investicijskega programa in glavnih projektov. Sprejet je bil koncept gradnje nove tovarne na novi lokaciji v Preski. Ta odločitev se je razlikovala od prejšnjega sklepa rekonstrukcij po tem, da smo prenehali obnavljati staro tovarno, ki se ni mogla več razvijati zaradi stisnjenosti med cesto Ljubljana—Kranj, železniško progo Ljubljana—Kranj, cestnim dohodom k železniški postaji Medvode in cesti Medvode—Preska. Oddani so bili nalogi za projektiranje sodobne tovarne barv in lakov z možno kapaciteto do 60 tisoč ton proizvodnje na leto. Ob sprejetju tako razširjenega in smelega programa smo upoštevali dejstvo, da je bila proizvodnja in poraba premaznih sredstev v naši državi še precej pod povprečjem industrijsko razvitih držav. Program proizvodnje je bil usklajen z razvojem jugoslovanskih potreb in perspektiv za povečan izvoz.

(Colorjeve informacije, letnik 1973)

LJUBLJANA '80

Podobno kakor v lanskem letu NNNP, smo tudi letos imeli vajo enot CZ pod nazivom LJUBLJANA '80. Namen teh vaj je urjenje enot CZ in odpravljanje pomanjkljivosti. V akciji LJUBLJANA '80 so bile vključene vse KS, SIS, DO itd., ene v večji, druge v manjši meri. Naša delovna organizacija je imela nalogo aktivirati štab in del enot CZ.

Zjutraj, dne 26. 9. 1980 ob 5. uri je vodja obrambnih priprav dobil nalogo za delno aktiviranje enot CZ in štaba DO. Takoj, po prihodu v DO je poslal vratarja varnostnika po kurirje za nadaljnje aktiviranje. Sam čas aktiviranja je bil takšen, da so ljudje že prihajali na delo in ni bilo potrebno posebej pošiljati kurirje po njih. Ob 6.10 so bili zbrani vsi člani, ki so se seznanili z namenom vaje LJUBLJANA '80. Ob 6.22 se je sestal odbor za LO skupaj s komiteji za LO, ki so analizirali dotedanji potek akcije. Ob 7.15 je ožji štab pregledal obrambni načrt.

Ob 10.45 je prispel ukaz za nadaljnje ukrepe, tako, da smo uvedli delno dežurstvo štaba CZ in pojučali gasilsko enoto. Ob 14. uri je upravitelj obrambnega načrta raz-

poredil na dežurstvo delno aktivirano enoto reda in varnosti, odpe-ljal enoto prve medicinske pomoči v skladišče CZ, kjer so člani pregledali opremo prve medicinske pomoči. Ob 14.50 je bila vaja končana.

Istega dne ob 17.55 so iz oddelka za LO in DS občine Ljubljana-Siška sporočili načelniku NZ v DSSS, da je potrebno aktivirati enoto NZ. Ta je pozval kurirje za aktiviranje enote NZ. Ob 18. uri je bil o aktiviranju obveščen II. namestnik vodje obrambnih priprav. Prvi kurir je prispel ob 18.15; pričeli smo z aktiviranjem prve izmene enote NZ. Ob 18.20 je o aktiviranju enote NZ bil obveščen upravitelj obrambnega načrta, ki je v DO prispel ob 18.50. Takoj so bili pripravljene spiski članov enote NZ za nadaljnje izmene. Prva izmena je pričela z dežurstvom ob 19. uri. Dežurstvo je bilo na vseh treh lokacijah.

Zaključek vaje enote NZ je bil 27. 9. 1980 ob 16. uri.

Janez Ferbar

Za nami je 30 let samoupravljanja

Trideset let samoupravljanja pomeni ves čas poglobljanja odnosov v vseh okoljih, v katerih delajo in živijo naši delavci od osnovnih začetkov leta 1950, ki so pomenili predvsem iskanje prave oblike z vsemi začetniškimi težavami, do sedanje že precej trdno razvite oblike, ko delavec skoraj v celoti odloča o svojem delu, pogojih svojega dela in rezultatih dela.

Prvo obdobje zajema čas od uveljavitve leta 1950 do sprejema XV. amandmaja 1968. Za ta čas je značilno prenašanje pristojnosti z države na delovne organizacije s pomočjo tedanjih organov samoupravljanja, ki so reševali predvsem vprašanja s področja dela in poslovanja delovne organizacije. Ustava iz leta 1963 je v členih 90, 92 in 93 izrecno določala, da mora imeti vsaka delovna organizacija tri organe upravljanja in sicer delavski svet, upravni odbor in direktorja. Izjeme so bile manjše delovne skupnosti, ki so upravljale neposredno, brez organov upravljanja. Ustava je tudi določila osnovne naloge delavskega sveta, upravnega odbora in direktorja. Osnovna dejavnika odločanja sta bila delavski svet in upravni odbor ter direktor kot individualni organ. Določene so bile tudi nekatere oblike neposrednega odločanja, (referendum), ki pa se niso uveljavile v večjem obsegu. Samoupravljanje v tem obdobju je bilo še vedno obremenjeno z ostanki administrativnega sistema, čeprav so se kazala močna prizadevanja za samoupravno avtonomnost.

Precej novih pobud za razvoj samoupravljanja v tem obdobju je dal Zakon o delovnih razmerjih iz leta 1957, ker je dal delovnim organizacijam precejšnjo samostojnost. Kljub temu pa je še vedno zahteval, da se morajo splošni akti delovnih organizacij uskladiti z zakonskimi predpisi zaradi smotrnosti. Ta naloga je bila zaupana občinskim skupščinam. To pa pomeni družbeno intervencijo pri urejanju delovnih razmerij. Z uveljavitvijo Temeljnega zakona o delov-

nih razmerjih iz leta 1965 pa je bil dan nov razmah za avtonomno odločanje o medsebojnih dolžnostih in pravicah, ki izhajajo iz združenega dela. Delovna razmerja so postala stvar delovnih skupnosti. Velikega pomena je, da je zakon koncepcijsko povsem drugače postavil pojem delovnega razmerja, s tem, da ga obravnava kot razmerje, ki ga med seboj vzpostavijo sami delavci. V tem času se spremeni tudi vloga direktorja, ki iz organa upravljanja vse bolj postaja samo izvršilni organ.

Z uveljavitvijo XV. amandmaja so bila uveljavljena nova razmerja — odločanje o vprašanih s področja združenega dela se prenaša neposredno na delovne skupnosti, torej delovne ljudi. S tem amandmajem so bile odpravljene določbe 90. člena ustave SFRJ, ki je določal organe upravljanja (delavski svet, upravni odbor direktor).

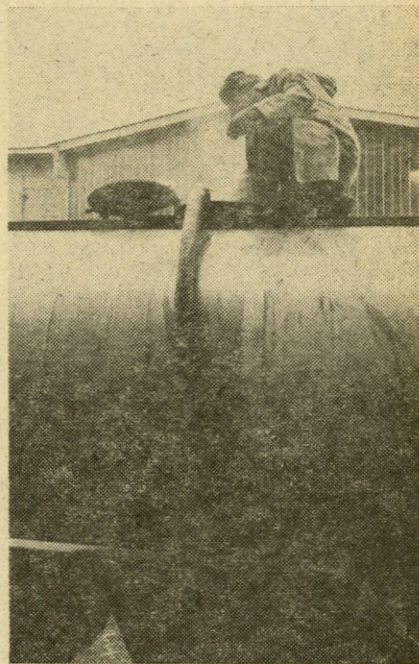
Izrecno ni več določeno, kateri naj bodo organi upravljanja, razen delavskega sveta, ampak delovni ljudje sami odločajo po lastnem preudarku. S tem je bila dana široka možnost za popestritev organizacijskih oblik samoupravljanja. V tem obdobju so tako upravni odbori prenehali biti obvezni samoupravni organi.

Dobri dve leti po uveljavitvi XV. amandmajev, tj. leta 1971, so bili sprejeti amandmaji XX: do XLII. S tem lahko rečemo, da se začne novo obdobje samoupravljanja. Dana je najširša možnost za avtonomno interno zakonodajo. Z novimi amandmaji se združeno delo organizira prek temeljne organizacije združenega dela. Samoupravni sporazumi postanejo osnovni viri določanja pravic in obveznosti. Zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu podrobneje opredeli smeri ustavnih amandmajev. Osnovni namen uveljavitve zakona je bil omogočiti uresničevanje najbolj pomembnih postavk, izraženih v ustavnih amandmajih, s katerimi se določa neodtujljiva pravica delavcev, da neposredno odločajo o do-

hodku, o družbeni reprodukciji, o medsebojnih razmerjih v združenem delu in o drugih vprašanih družbenoekonomskih odnosov.

Z razglasitvijo nove ustave februarja 1974 se začne nov položaj in vloga delavca, kakor so naznačili že amandmaji. Ustava prevzema namreč omenjene rešitve iz ustavnih amandmajev, čeprav pa sistem precej izpolnjuje in dograjuje. Precizirajo se medsebojne odgovornosti temeljnih organizacij v različnih oblikah združenega dela.

R. P.

Naše gotove izdelke dobavljamo kupcem tudi v avtociстерnah...

Naših 99 številčk

Začelo se je kmalu po postavitvi nove tovarne. V aprilu 1972 je prva številka Colorjevih informacij zadihala opojni zrak medvoške kotline.

Trmasto so iz meseca v mesec rinile med delavce, ki so jim pravili šaljivo kar Zvitorepec.

Tako je pred vami 100. številka.

Vsak gospodar je vesel pogleda na obdelano njivo, ki mu je z obilnim pridelkom poplačala vložen trud, prav tako pa je prav in spodobi se, da polistamo po že malo orumenelih listih prvih številčk, se za trenutek ustavimo in pri tem ali onem naslovu poškilimo med vrstice, ki so osem let obveščale, pojasnjevale, učile in zabavale...

colorjeve informacije

LETO I ŠTEVILKA I

Pred vami je prva številka glasila naše delovne skupnosti. Glasilo je odraz dela ožjega kroga ljudi, zbranih v uredniškem odboru, katerega je imenoval delavski svet v želji za boljšo obveščenost članov našega kolektiva.

Glasilo naj bi skrbelo predvsem za medsebojno spoznavanje članov kolektiva, za obveščanje kolektiva o delu družbenopolitičnih organizacij, o zanimivostih in novostih v posameznih oddelkih v podjetju, o uspehih našega dela, o zakonodaji, predpisih in o drugih vprašanih, ki vas bodo, spoštovani bralci, zanimala.

Da bomo glasilo čimbolj približali vsem članom kolektiva in da bo vsakdo našel v njem kaj, kar bo z zanimanjem prebral, vas vabimo, da pa svojih močeh sodelujete v svojem glasilu.

Veselilo nas bo, če boste prvo številko glasila prebrali od prve do zadnje strani in jo kritično ocenili. Člani uredniškega odbora se zavedamo, da prva številka verjetno ne bo izpolnila vaših pričakovanj, tudi ne zaradi skromne grafične ureditve, zato napišite, kaj vam ni všeč in kaj bi si še želeli v glasilu, saj bo le z vašo pomočjo list postajal popolnejši.

Prispevke, predloge, vprašanja, pripombe, opozorila ... pošiljajte v splošni sektor z oznako " za Colorjeve informacije ".

NOVI PROSTORI RAZVOJNEGA SEKTORIA

Color MED/ODE

NAŠI STAVI

mala olimpiada

subota, dne 7. maja 1959, 10.30 ur

kaj je nelikvidnost

Pojem nelikvidnosti v tržnem gospodarstvu, ko nastopa ekonomska kriza, ni mogoče govoriti o nelikvidnosti lahko pride samo posamezno podjetje, darstvo.

Da bi lahko bolje razumeli ta problem, moramo ugotoviti vzroke, ki lahko posamezno podjetje, v našem primeru pa celotno gospodarstvo, privedejo v položaj nelikvidnosti. Nelikvidna je pravna oseba takrat, kadar npr. podpisnik menice ni sposoben na dan zapadlosti poravnati svojega dolga; kupec ni sposoben na dan zapad-

POLJSKE DOKALNE DELEGACIJE

fluktuacija - problem politike kadrovske

KJE JE COLORJEVA MLADINA? USPEŠNOST POSLOV

ali po znate rim

požar v »Sori«

in naši gasilci

Enostaven izračun

Delavcu v delovni organizaciji gre osebni dohodek, namenjen za zadovoljevanje njegovih osebnih potreb kot tudi za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb, ki se na podlagi samoupravnega sporazuma oziroma zakona krijejo iz njegovega osebnega dohodka.

Tako govori 125. člen Zakona o združenem delu in 20. člen Ustave SRFJ, zato velja načelo BRUTO OSEBNIH DOHODKOV.

V naši DO imamo obračunavanje osebnih dohodkov po programu NCR, kar pa vpliva samo na obliko obračuna — obračunskega lista, vsebinski obračun pa je enak za vse DO v Sloveniji oziroma Jugoslaviji.

»Obračunski list OD« poznamo, navadili smo se tudi čitanja podatkov iz njega, saj zna večina že sama kontrolirati svoj osebni dohodek za prisotnost na delu. Nadomestila za čas odsotnosti zaradi bolezni pa se na podlagi samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva obračunava na osnovi OD za preteklo leto za redno delovno razmerje brez nadurnega dela. Vsako delo v DO Color je ovrednoteno z določenim številom točk, ki so predvidene za 182 ur. Po mesecih imamo različno število ur, zato točke razdelimo na uro.

Primer: Delavec, ki ima 183 točk: 182 ur = 1,005 točke na uro.

Vrednost točke je določena s sklepom zbora delavcev na podlagi doseženih uspehov preteklega obdobja. Za avgust je neto vrednost točke 27,00 din, bruto 40,02 din. Iz pregleda prispevnih stopenj je razvidno, da plačujemo delavci v ljubljanskih občinah 32,54% prispevkov od bruto osebnih dohodkov.

Primer izračuna:

40,02 din bruto × 32,54% prisp. = 13,02 din

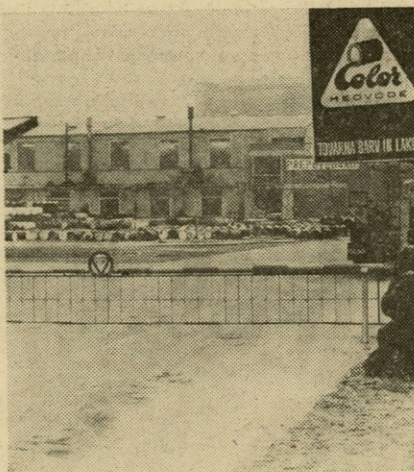
neto	27,00 din
prisp.	13,02 din
bruto	40,02

Dajatve, ki jih mora delavec prispevati za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb, so različne glede na sedež delovne organizacije in stalno bivališče delavca.

Za delavce, ki delajo v DO Medvođe (imamo tudi predstavništva) in imajo stalno bivališče v območju občine Lj.-Šiška (vse ljubljanske občine imajo iste prispevne stopnje) plačujemo prispevke po naslednjih stopnjah iz bruto osebnih dohodkov za redno delovno razmerje (za nadurno delo pa so druge prispevne stopnje), določene so s samoupravnimi sporazumi ali pa z zakoni.

1. Prispevek za izobraževalno skupnost	4,57 %
2. Prispevek za kulturno skupnost	1,27 %
3. Prispevek za telesno kulturno skupnost	0,57 %
4. Prispevek za skupnost socialnega skrbstva	0,66 %
5. Prispevek za skupnost otroškega varstva	1,29 %
6. Občinski davek iz OD	0,50 %
7. Republiški davek iz OD	1,00 %
8. Prispevek za skupn. zdravstvenega varstva	7,30 %
9. Prispevek za invalidsko pokojninsko zavar.	11,50 %
10. Prispevek za zvezno skupn. otrošk. varstva	1,98 %
11. Prispevek za dom Ivana Cankarja	0,90 %
12. Prispevek za solidarnost Črna gora	1,00 %

Skupaj za redno delovno razmerje	32,54 %
Za nadurno delo	37,39 %

Za primerjavo pogledimo stopnje prispevkov, ki jih plačujejo delavci, ki imajo stalno bivališče v bližini ljubljanskih občin:

1. Ljubljanske občine (vse)	32,54 %
2. Kranj	30,96 %
3. Kamnik	32,32 %
4. Škofja Loka	32,78 %
5. Domžale	31,08 %
itd.	

Skupaj imamo delavce z okrog 40 občin stalnega bivališča iz Slovenije in ostalih republik. Prispevke, ki jih plačujejo delavci, tudi usmerjamo na občino njegovega stalnega bivališča (zap. št. 1—5).

Primer obračuna osebnih dohodkov brez upoštevanja nagrajevanja za individualne in kolektivne učinke:

po odločbi ima delavec 183 točk
na uro je to 1,005 točke
in bruto vrednost točke je 40,02 din

1. Za režijsko delo	96 ur × 1,005 × 40,02	=	3.861,10 din
2. Za proizvodno delo	80 ur × 1,005 × 40,02	=	3.217,60 din
9. Dodatek za nočno delo	(24 ur × 1,005 × 40,02) × 50 %	=	482,60 din
Bruto skupaj			7.561,30 din
32,54% prispevki			2.460,40 din
Neto OD			5.100,90 din

Odtegljaji:

— krediti	300,00 din
— samoprisevek 5.100,90 × 1,50 %	76,50 din
— sindikat 5.100,90 × 0,60 %	30,60 din
— ZK članarina — lestvica	25,00 din
— stanarina	300,00 din
	732,10 din
Izplačilo na hranilno knjižico	4.368,80 din

Ob izplačilu osebnih dohodkov prejme delavec tudi razna nadomestila za odsotnost pri delu kot so: boleznine do 30 koledarskih dni plača DO, boleznine nad 30 dni, porodniški dopust, plača skupnost za zdravstveno zavarovanje, otroški dodatek plača skupnost za zdravstveno zavarovanje. Izostanke za udeležbo na orožnih vajah, na sodiščih in drugo pa refundiramo na podlagi potrdil.

Plinska kromatografija

1. Princip

Kromatografija je fizikalna metoda separacije, pri kateri so komponente porazdeljene med dve fazi: med stacionarno in mobilno, ki se pomika prek stacionarne faze. Kromatografski proces je rezultat ponavljanja sorbcije in desorbcije vzorca, ki se premika ob stacionarni fazi. Ločba je posledica razlik med porazdelitvenimi koeficienti posameznih komponent.

Pri plinski kromatografiji je mobilna faza plin, stacionarna faza pa je trden adsorbent ali pa tekočina nanešena v tankem filmu na inerten trden nosilec. Vzorec je vparjen in ga mobilna faza odnese v kolono, kjer poteka kromatografska ločba. Na koncu kolone dobimo po določenem času komponente vzorca bolj ali manj časovno ločene in te potem detektiramo.

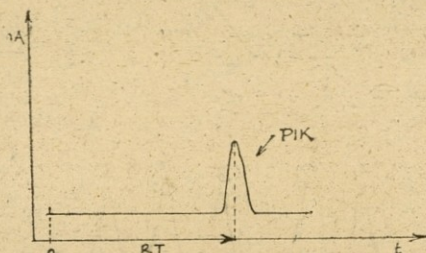
Vzorec mora biti razmeroma precej hlapen pri temperaturi analize, da ostane v plinasti fazi. Pri tej temperaturi mora biti tudi stabilen, da ne pride do razpada oziroma obarjanja v sami koloni. Če vzorec ni primeren za direktno uporabo, pripravimo stabilnejše ali pa bolj hlapne derivate.

2. Osnove

PORAZDELITVENI KOEFICIENT: v dvofaznem sistemu je to konstanta, ki nam pove, kako se topiljenec raztaplja v eni in drugi fazi. To velja tudi v plinski kromatografiji, kjer se substanca porazdeli med stacionarno in mobilno fazo. (Tekočo in plinasto fazo.) Ker se substance razlikujejo v porazdelitvenem koeficientu, se zato ločijo. Komponenta vzorca, ki se bolje topi v stacionarni fazi, bo potovala počasneje od tiste, ki se slabše topi. Zato jo tudi kasneje detektiramo na izhodu kolone. Tiste komponente, ki pa se slabše topijo v stacionarni fazi, pa jih ostane več v mobilni, ki jih odnaša s seboj. Zato tudi hitreje potujejo po koloni in jih preje detektiramo.

Porazdelitveni koeficient je odvisen predvsem od razlik v polarnosti. Polarna substanca se bolje topi v stacionarni fazi, ki je tudi polarna, zato dalj časa potuje po koloni in se bolje loči od ostalih. Na osnovi razlik v porazdelitvenem koeficientu je možno ločiti dve substanci, ki imata enak parni tlak. Zato je izbira stacionarne faze zelo pomembna.

RETENZIJSKI ČAS: to je čas od injiciranja vzorca do maksimuma pika na Recorderju. Pravzaprav je to čas zadrževanja komponente v koloni.

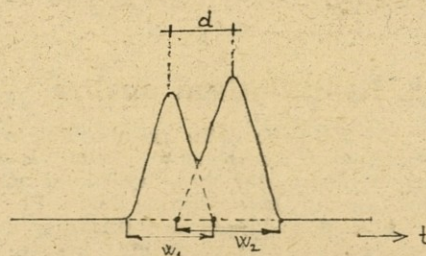

RELATIVEN RETENZIJSKI ČAS: izberemo referenčno substanco in glede na njen retenzijski čas izrazimo ostale relativno. S tem se izognemo nepreciznemu retenzijskemu času, ker ne injiciramo vedno isti trenutek.

$$RRT_i = \frac{t_i}{t_s} \cdot RRT_s \quad RRT_s = 1$$

RESOLUCIJA: je merilo, kako se dve substanci ločita v koloni

$$R = \frac{2d}{W_1 + W_2}$$

EFEKTIVNOST KOLONE: to lahko presodimo po obliki pikov. Če so ozki, je dobra. Efektivnost stacionarne faze pa se vidi po retenzijskem času. Čim daljši je, bolje poteka ločba in stacionarna faza je dobro izbrana.

3. Instrument

KONTROLA TEMPERATURE, PRITISKA IN PRETOKA PLINOV: Kvalitetne analize lahko delamo le pod ponovljivimi pogoji, zato morajo biti temperatura kolone, pritisk in pretok vseh plinov fino regulirani in zanesljivi. Pri SIGMA 3 zato skrbi elektronika.

NOSILNI PLIN: Biti mora inerten, ne sme se vezati v koloni, čist, naj ne bi bil problematičen za nabavo. (dušik, helij)

INJEKTOR: skozi injektor vnašamo vzorec v kolono. Zgrajen mora biti tako, da vzorec injiciramo skozi membrano, ki preprečuje uhajanje nosilnega plina. Segret mora biti na višjo temperaturo kot kolona, da se vzorec ne nalaga v njem. Za vnašanje uporabljamo precizne injekcijske brizgalke — siringe HAMMILTON, ki so zelo precizno graduirane. Lahko injiciramo manj kot 0,1 do nekaj μ l, z zadovoljivo ponovljivostjo.

TERMOSTATIRANA KOLONA: je cev iz stekla, aluminija, bakra, nerjavečega jekla. Premer je od nekaj stotink mm (pri kapilarnih kolonah), pa do nekaj mm. Polnjena je z nosilcem, ki je lahko že sam po sebi toliko aktiven, da loči komponente vzorca, ali pa je nanj naperjena stacionarna faza v tankem filmu. Če služi za podlago stacionarne faze, mora biti inerten, mehanično dovolj odporen (silicagel, diatomejske zemlje, molekulska sita). Stacionarna faza mora biti inertna do nosilca, nosilnega plina in vzorca. Pri delovni temperaturi mora imeti minimalen parni tlak.

Običajno je 10–20% stacionarne faze nanešeno na nosilec. Stacionarna faza je lahko polimer (poliglikoli, poliestri), silikoni, višji ogljikovodiki. Danes je možna že zelo velika izbira kolon z najrazličnejšimi stacionarnimi fazami, ki se razlikujejo po polarnosti, pa tudi takimi za prav specialne namene. Ko priključimo sveže pripravljeno kolono, jo moramo najprej kakih 24 ur prepahavati pri maksimalni dovoljeni temperaturi kolone. Pravimo, da jo kondicioniramo. Tako izženemo ostanke topil in umazanijo, ki bi motila analize.

DETEKTOR: Ločene substance na izhodu kolone detektiramo. Detektorji so različni, največ pa se uporablja plamenski ionizacijski detektor in pa detektor, ki meri spremembe v toplotni prevodnosti nosilnega plina.

Plamenski ionizacijski detektor imamo tudi v SIGMA 3. Princip je naslednji: v detektorju gori vodikov plamen, skozi katerega vodimo nosilni plin. Šoba je negativna nasproti anodi iznad plamena. Če je nosilni plin brez primesi je ionizacija zanemarljiva, čim pa so prisotne primese, se te sežgejo, pride do ionizacije in steče tok. Tega ojačamo in merimo na recorderju. Ta detektor substance uniči. Vzorec mora imeti vsaj eno C-C vez, da dobimo signal. Torej ne reagira na CO₂, SO₂, H₂S, NH₃ itd.

RECORDER: mora podati retenzijski čas in površino, ki je proporcionalna koncentraciji substance. SIGMA 10 pa ni samo klasičen recorder, ampak je že kar mali računalnik s spominom. Kaj zmore: nariše kromatogram, izpiše retenzijske čase, površino, koncentracijo v %, poda pa še množico podatkov, iz katerih sklepamo, kako je analiza potekala. Ni nam potrebno pripravljati po nekaj standardnih raztopin in risati umeritvene krivulje, ker ima vgrajene programe, ki nam zmanjšajo to delo na minimum. Po-

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)

trebno je le vnesti najvažnejše podatke o teži vzorca, standardnega dodatka, teži standardne zmesi in že imamo rezultate v utežnih procentih ali pa direktno v miligramih. Natančnost je odlična.

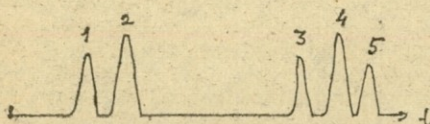
4. Kvalitativna analiza

Osnova kvalitativne analize je primerjanje retenzijskih časov neznanih komponent v vzorcu s standardi. Najpomembnejša je izbira stacionarne faze, od te je namreč v glavnem odvisna ločba komponent. Te se ločijo zaradi dveh osnovnih razlik: razlik v parnem tlaku in zaradi razlike v intermolekularnih silah med molekulami komponente in stacionarno fazo. Kako vplivamo na to: v prvem primeru nekoliko izboljšamo ločbo s spreminjanjem temperature kolone in pretoka nosilnega plina, v drugem pa s pravilno izbiro stacionarne faze. Ne pozabimo, da se enako topi v enakem, torej polarne komponente v polarni stacionarni fazi. Pač pa velja, da se bodo nepolarne komponente ločile na polarni stacionarni fazi le zaradi razlik v parnem tlaku. Polarne komponente pa se bodo na isti stacionarni fazi mnogo bolje ločile, ker pri ločbi pomagajo intermolekularne sile in je topnost komponent večja.

Največkrat pa imamo zmes polarnih in nepolarnih substanc, zato je priporočljivo delati analizo enkrat na polarni in enkrat na nepolarni koloni, da se vse substance dobro ločijo.

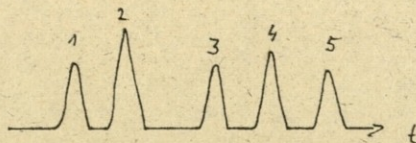
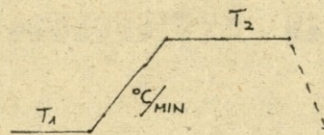
Neznani vzorec torej vbrizgamo v kolono in potem z izbiro temperature, pretoka skušamo doseči čim boljšo ločbo. Možno je delati na dva načina:

1. Izotermno: celotna analiza poteka pri isti temperaturi.

2. Programirano: najprej analiza poteka pri eni temperaturi, nato linearno narašča do končne temperature in pri tej temperaturi spet poteka določen čas. S tem skrajšamo čas analize, pa tudi ločljivost se na ta način izboljša. Injiciramo ponavadi 0,1 µl, saj je za ionizacijski detektor primerna količina do 0,5 µl.

**COLOR
COLOR
COLOR
COLOR**
MEDVODE

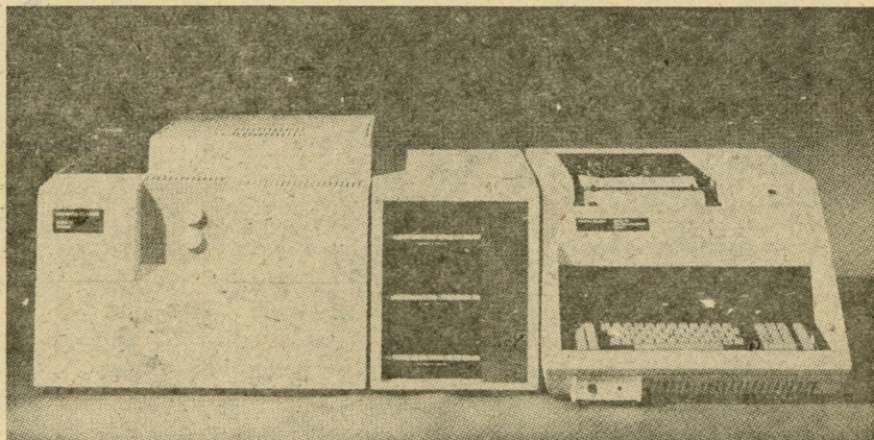
Ko uspemo, pri istih pogojih vbrizgamo še posamezne čiste komponente in če se retenzijski časi ujemajo, smo na ta način določili sestavo zmesi. Iz previdnosti vse ponovimo še na kaki drugi koloni, da bi bili povsem gotovi. Namreč lahko se zgodi, da imata v neki koloni dve substanci enak retenzijski čas, s tem pa to možnost izključimo. Možno je ločene komponente presteči na izhodu kolone v posebne pasti in jih določiti na kak drug instrumentalen ali pa kemičen način. (barvne reakcije, infra rdeči spektrofotometer, masni spektrometer)

5. Kvantitativna analiza

Ko najdemo take pogoje, da so posamezne komponente dovolj ločene, lahko določimo tudi količino posameznih komponent v zmesi. Površine pod pikom so sorazmerne koncentracije posameznih komponent. Sigma 10 to že sam izmeri, tako da osebnih napak pri tem ni. Instrumentalna napaka pa je zelo majhna. Ko enkrat poznamo površino, je več načinov izračuna koncentracij:

A. Vsota vseh površin je 100% ali pa 1. Koncentracija posamezne komponente je:

$$C_i = \frac{A_i}{\sum_{i=1}^n A_i}$$

B. METODA Z INTERNIM STANDARDOM

V tem primeru dodamo vzorcu znano količino standarda, ki mora biti dobro ločen od ostalih komponent vzorca in ne sme biti že prej prisoten v vzorcu.

Biti mora podoben ostalim substancam v vzorcu. Pripravimo tudi standardno mešanico komponent vzorca in standarda, da korigiramo občutljivost detektorja na to zmes. Ta je namreč odvisna od sestave vzorca. To je RF ali korekturni faktor, ki ga potem Sigma-10 upošteva pri podajanju koncentracij. Rezultat je odvisen le od točnosti zateht in kvalitete ločbe. Izognemo se napakam zaradi slabe ponavljivosti pri injiciranju vzorca in pripravi cele vrste standardnih raztopin.

C. KLASIČEN NAČIN Z UMERITVENO KRIVULJO

Pripravimo standardno raztopino, injiciramo 3 ali več različnih standardnih koncentracij, narišemo u meritveno krivuljo in iz nje odčitamo koncentracijo komponente, ki nas zanima. Ta način je najslabši, saj je odvisen od točnosti zatehte, natančnosti pri injiciranju pa še dosti dela imamo s pripravo standardnih raztopin. Žal pa je ta metoda dostikrat edina, ker velikokrat nimamo primerne internega standarda.

6. Praktično delo v Colorju

V Colorju imamo zelo široko področje vzorcev, ki jih lahko analiziramo s plinsko kromatografijo. Prav ta širina pa delo otežuje, ker je potrebno za vsak vzorec uporabiti posebno tehniko. Poglejmo, kako analiziramo posamezne vzorce glede na sestavo:

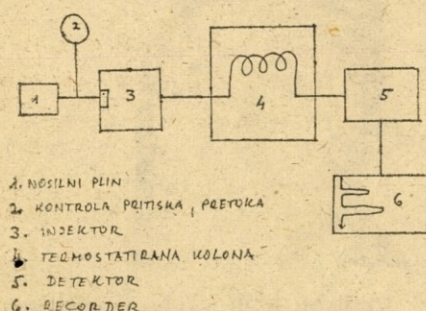
1. Čista topila oz. zmesi: vzorce direktno injiciramo in določamo posamezne komponente. Vedno imamo opravka s topili, ki so tehnična, se pravi precej onesnažena s primesmi in vedno obstaja nevarnost, da kolono zamažemo. Izbira kolon je zelo važna. Omenil bi analizo bencinov, kjer je popolnoma nemogoče določiti posamezne komponente.

Laško pa lepo ločimo tipe bencinov med sabo in v zmesi z drugimi topili. Včasih dobimo acetonska in podobna razredčila, kjer smo šele s plinsko kromatografijo ugotovili, da dostikrat acetona sploh ni, ampak je mešanica metanola in acetatov, tako da fizikalne konstante ustrezajo.

2. Topila v gotovih premazih: tu je potrebno kvantitativno oddestilirati topila in jih v destilatu določiti. Stvar se precej zakomplicira zaradi raznih dodatkov. Na ta način smo že določili sestavo topil v impregnaciji za les.

3. Smole: topila oddestiliramo in jih določimo na prej omenjen način. Tip smole pa določimo na dva načina:

a) s pirolizo: majhno količino smole naneseemo na platinski trak, ga montiramo v injektor in ga sežgemo pod točno kontroliranimi pogoji. (temp., čas sežiga)

Sežigni produkti so v parni fazi in se v koloni ločijo. Dobimo tako imenovani finger print kromatogram in s primerjavo le-teh lahko določimo tip. Vsi morajo biti posneti pod istimi pogoji.

b. Zaestriramo mastne kisline in estre kvantitativno določimo. Tako vemo, za kateri tip olja gre. Glikole v smoli prav tako zaestriramo in kvantitativno določamo kot estre.

4. Posebno področje so topila v odpadnih vodah. Pomagamo s z ekstrakcijo v neko hlapno topilo npr. kloroform. Lahko tudi določimo ostanke topil v zasušenem filmu, mehčala v suhem filmu itd. Žal pa potrebnega dodatka za te analize še nimamo. Včasih pa lahko to nadomestimo z improvizacijo. Tako nam je uspelo določiti topilo v nekem aditivu, pa stiren v nenasičenem pliestru itd.

Bralce obveščamo, da bomo članka o kulturi, ki ju je prispevala Duša Hribar, objavili v prihodnji številki.

7. Zaključek

Plinska kromatografija je zelo univerzalna, saj zajame zelo široko področje surovin in gotovih izdelkov. Z njo lahko analiziramo večino hlapnih komponent vzorcev. Seveda je najbolj uporabna za analizo topil. Tudi tehnično ni preveč zahtevna, plinski kromatograf pa ni težko niti drago vzdrževati. Seveda pa ima svoje muhe, ki jih je po-

trebno spoznati. Pri rutinskih analizah je pač vedno možno, da zamažemo kolono, zato je prvi pogoj za uspešno delo dovolj velika izbira kolon. Potrebujemo pa tudi standarde za vse substance, ki jih določamo. S pravim pristopom in dovolj znanja pa je delo lahko in skoraj vsak vzorec lahko zadovoljivo analiziramo.

Matjaž Kunaver, dipl. ing.

Odbori za varstvo pri delu

Med sklepi 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije je tudi sklep, da se bodo osnovne organizacije Zveze sindikatov zavzemale za ustanovitve odborov za varstvo pri delu.

Odbori naj bi bili izvršilni organi delavskih svetov temeljnih organizacij, kar omogočata 498. in 502. člen Zakona o združenem delu. To pomeni, naj bi delovali kot organ upravljanja in ne kot strokovno telo. Če se temeljne organizacije dogovorijo, pa je odbor za varstvo pri delu lahko tudi na nivoju delovne organizacije. Za tak način smo se odločili v naši organizaciji.

Vsebina dela odborov naj bi imela kot osnovni cilj humanizacijo dela, tj. uvajanje takih delovnih pogojev, ki ne bi škodljivo vplivali na zdravje in počutje delavcev. Tako naj bi proučevali in skrbeli za spreminjanje stanja pri prevzemanju nove tehnologije, delovnih norm, investicij, ki vplivajo na delovne pogoje. Sem sodi prilagajanje delovnega časa, odpravljanje nočne in nadurnega dela. Posebno skrb naj bi posvetili delavcem z zmanjšanimi sposobnostmi za delo zaradi bolezni in zdravstvenih okvar.

Odbori naj bi preverjali stanje na področju varstva pri delu. Z odbori naj bi tesno sodelovale službe za varstvo pri delu, ki morajo v okviru svojih delovnih dolžnosti sestavljati programe usposabljanja delavcev ter preverjanja znanja delavcev, analizirati vzroke telesnih okvar zaradi nesreč, skrbeti za periodične kontrole itd. Ključni razvejani dejavnosti služb za varstvo pri delu so tem službam naložene predvsem naloge s tehničnega področja, manj pa s socialnega in humanega področja.

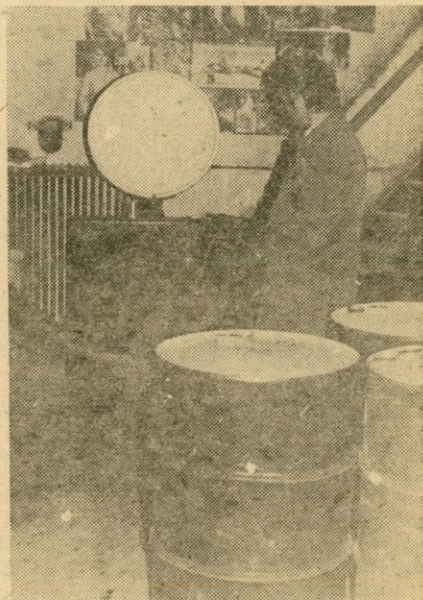
Odbori naj bi bili sestavljeni čim širše, tako da bi bili prisotni delavci iz kadrovske, socialne in varnostne službe. Sodelovali naj bi tudi zdravstveni delavci, tehnologi, organizatorji dela itd.

Pobuda sindikatov je vredna vse pohvale. Gotovo ne morejo sindikati mimo skrbi za delovne pogoje. Narobe je, da ta skrb v preteklih letih ni bila tako izražena kot zdaj. To pomanjkljivost smo v organizacijah združenega dela v preteklosti precej čutili. Posebno delavci, ki delajo na področju varstva pri delu, so

stalno dajali pobudo za večjo prisotnost sindikata na tem področju. Končno smo se le ujeli. Uspehi skupnega dela bodo gotovo boljši, posebno zdaj po znanem dejstvu, da smo na področju varstva pri delu v dobrem desetletju dosegli uspehe kot na redko katerem področju. Znano je, da vse vrste nesreč naraščajo, (v prometu, doma) le nesreče pri delu so se bistveno zmanjšale. Vse do leta 1965 smo imeli povprečno 10% nezgod pri delu. Po tem letu je začelo število nesreč vsako leto padati za nekaj deset odstotkov; tako da smo število nesreč v zadnjih letih zmanjšali na 5%. To pomeni, da se samo v SRS vsako leto poškoduje 40.000 (štirideset tisoč) delavcev manj.

V zadnjih desetih letih pomeni to štiristo tisoč manj poškodovanih delavcev, kar je za polovico manj, kot če ne bi po letu 1965 v tej smeri začeli vlagati posebne napore.

Ni dvoma, da se bo s podporo sindikalnih organizacij to število še zmanjševalo. R. P.

Varnost tudi pri točenju ...

Ugodna ocena prehojene poti...

Pred vami je 100. številka našega glasila, ki je vaš zvesti spremljevalec že 9. leto. Trudili smo se, da smo v besedi in sliki sporočali kar največ zanimivosti iz vašega dela in življenja tudi ostalim sodelavcem. Pa smo v tem uspeli? Prav iz tega razloga smo se odločili, da »v živo« o tem povprašamo kar največ naših delavcev in takole so nam povedali:

JERNEJ MERJASEC, referent prodaje: »Z glasilom sem v glavnem zadovoljen, zdi pa se mi, da bi morali imeti v vsaki številki celo športno stran, s tem, da ne bi pisali samo o Colorjevi športni dejavnosti. Na vsak način pa bi glasilo bilo še bolj zanimivo, če bi se pojavljalo več sodelavcev.«

bolj aktualno in vse novice preteklega meseca bi morale vsebovati. Mogoče pogrešam več podatkov, zlasti iz same proizvodnje, skratka, veliko je stvari, ki ljudi zanimajo. Morali bi pisati o načrtih za izboljšanje proizvodnje, razvoju, razširitev, da bodo ljudje vedeli, kaj se pripravlja...«

ŠTEFAN PEROVIĆ, interni kurir: »Colorjeve informacije so mi zelo všeč, saj v njih najdem dovolj zanimivega branja. Pogrešam pa mladinsko stran, saj sedaj izgleda, kot da nas mladih ni v tovarni. Verjetno pa je vzrok v tem, da mladi ne pišemo. Rad bi videl, da bi še več pisali o dobrih delavcih in o delovnih akcijah, ki bi vzpodbudile še ostale.«

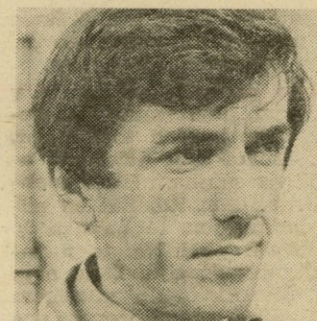
JOŽE MOHOR, šaržer v nitro oddelku: »Zdi se mi, da je glasilo preskromno, pa tudi informacije prepozno prihajajo do nas. Želim si več objavljenih razgovorov z delavci-gospodarstveniki, nasploh bi morali več pisati o gospodarjenju, kaj vse bi še lahko naredili, s konkretnimi predlogi. V glasilo piše ozek krog ljudi, katerih mnenja že dobro poznamo, o drugih pa ne vemo nič, lahko pa imajo tudi kaj bolj pametnega za napisati.«

VIKI AŽMAN, samostojni referent prodaje: »Več bi lahko pisali o posameznih dosežkih delavcev. Na področju izboljšav smo že veliko naredili, pa zelo malo o tem zapisali. Članki naj bi bili tudi bolj obširni, saj npr. ni dovolj samo obvestilo planinske sekcije o izletu, zakaj ne bi bil še opis predvidene poti? Menim, da je glasilo zelo dobro brano ter da je uredniški odbor naredil dovolj, le podpore nas ostalih je premalo.«

LADISLAV VIDMAR, varnostnik: »Glasilo mi je zelo všeč, ja, kar z veseljem sežem po vsaki novi številki. Vedno je veliko novega. V zadnjem času pogrešam arhivske posnetke tovarne, saj je prav zanimivo videti, kako je bilo v prejšnjih časih. Morali bi več pisati o uspehih delavcev, pogrešam nekatere novice iz vseh treh obratov, saj se med seboj ne poznamo dovolj, pa tudi vsega si ne povemo. Mislim, da je le šport pravilno prostorsko zastopan v vsaki številki.«

MOMIR SAVOVIĆ, obratovodja nitro oddelka: »Kot pomemben vir informacij, je pozdraviti pobudo za izhajanje glasila, vendar vmes je bilo tudi precej nihanj. Zdi se mi, da je v zadnjem času spet pridobilo na vsebini, saj smo v glavnem dobro obveščeni o vseh dogajanjih v delovnem kolektivu. Osebnost sem zadovoljen z glasilom, več pa bi morali pisati o družbenopolitičnem življenju, o delu samoupravnih organov. In če se pojavi nekaj aktualnega, bi lahko izdali celo posebno številko.«

JOŽE GORTNER, dipl. inž., vodja proizvodnje: »Z glasilom sem v glavnem zadovoljen, lahko pa bi bilo

LUDVIK KALAN, vzdrževalec: »Predvsem predstavljate tiste, ki slabo delajo, zakaj ne pišete o ljudeh, ki so veliko prispevali k uspehom tovarne. Posamezniki tudi dva do trikrat več naredijo kot drugi, pa jih še nikoli nismo pohvalili, ni ti besede o njih zapisali. Verjemite, da bi to naše ljudi zanimalo.«

ALEKSANDRA FABIANI, tajnica generalnega direktorja: »Glasilo redno prebiram in izrekam zahvalo vsem, ki se trudijo s pripravo gradiva. Pogrešam pa problematiko poslovanja delovne organizacije. Zakaj sproti ne pišemo o premoščanju težav v zvezi z uvozom surovin in dobavami gotovih izdelkov našim kupcem. Pogrešam strokovne članke, predvsem za uporabo naših izdelkov po sistemu »Naredi sam.«

ALOJZ JENKO, vodja izmene: »Glasilo je dober informator, čeprav še veliko dogodkov ne more objaviti, predvsem iz vsakdanjega življenja in dela na vseh treh lokacijah. Tudi na področju rekreacije se mi zdi, da jo premalo populariziram, saj se je med delovnim časom udeležujejo tisti, ki so sicer »razmigani«, manj pa strokovni kader, ki bi jo najbolj potreboval.«

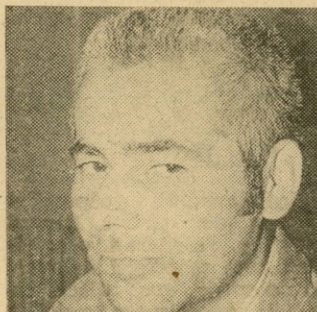
JOŽE ZVER, centrifuger: »Menim, da smo v glasilu kar dobro informirani, saj vsakdo lahko v njem najde dovolj branja. Moti pa me, da so določene informacije podane na zboru delavcev, v glasilu pa jih ni. Ko se takole borimo z nabavo surovin, s proizvodnjo in produktivnostjo, bi tudi nas delavce zanimalo, kako stojimo z devizami, kakšne so perspektive... Zakaj o tem odgovorni delavci ne pišejo?«

MIRO KOVAČEC, gasilec: »Glasilo redno berem in seveda pogrešam več člankov s področja gasilstva. Vsekakor se bomo morali sami potruditi, da bomo bolj zastopani v glasilu. Več bi lahko pisali o uspešnih stabilizacijskih ukrepih, ki jih dosegamo na posameznih področjih.«

FRANC LAVRINC, skladiščnik: »Glasilo redno prebiram, rešujem križanke. Zdi se mi, da dovolj detajlno informirate o stanju v delovni organizaciji. Včasih bi si lahko privoščili večji obseg, boljši papir. Če se zgodi kaj pomembnega, izdajte posebno številko, pogrešam pa strokovne članke, saj imamo vrsto priznanih strokovnjakov.«

VINKO MLAKAR, vodja izmene: »Glasilo zaostaja za aktualnimi zadevami tako, da če hočeš biti obveščen, potem moraš redno brati zapisnike. Pogrešam strokovne članke, ki so pred časom že izhajali, želim pa tudi, da glasilo redno mesečno izhaja.«

URŠKA JENKO, stenodaktilografka: »Z glasilom sem zadovoljna, tako po vsebini kot obliki, le premalo sodelavcev ima. Torej, sami smo krivi, če glasilo ni še boljše. Ob 30-letnici samoupravljanja bi lahko izdali posebno številko glasila, kjer bi se »sprehodili« skozi 30 let dela in uspehov, obletnico pa proslavili delovno, brez zunanjega blišča.«

MILOŠ MILAŠINOVIĆ, vzdrževalec: »Glasilo redno preberem in mi je všeč. V glavnem so pokrita vsa področja, tako, da je dovolj zanimivega branja. Pogrešam več pisanja o izvoznih prizadevanjih, kje smo, kakšne so perspektive. Več pišite tudi o dobrih delavcih.«

NOVI SODELAVCI

MIRO LAZAR:

Investicijska dejavnost
v veselje...

Opravila in naloge vodje tehnološkega oddelka v tozd »Smole« je pred nedavnim prevzel Miro Lazar, dipl. ing. strojništva. Pred tem je združeval delo in sredstva v mariborskem TAM in v kranjski Iskri, Elektromehaniki, kjer se je predvsem ukvarjal s projektiranjem orodja za stiskalnice in vgrajevanjem varstva pri delu v investicijah.

»V Color sem prišel, ker me to delo veseli, razen tega pa na področju varstva pri delu tudi nisem imel pravih perspektiv. Glede na stanje sektorja bodočih, oziroma investicij v Colorju, se mi zdi strojnik bolj posrečen od kemika, saj bo več dela s projektivo kot tehnologijo. Na mojo odločitev je tudi vplivala bližina delovnega mesta, saj sem doma iz Smlednika.«

TATJANA GAUŠ:

Zanimivo področje dela...

Opravila in naloge tehnološkega področja v investicijah je prevzela Tatjana Gauš, dipl. ing. kemije. Pred tem je kot razvojni tehnolog delala v Kemični tovarni v Mostah.

»Privabilo me je zanimivo področje, ki sem ga opravljala že doslej, tako da bom s pridom lahko uporabila pridobljene izkušnje. Za-

čet en vtis je zelo dober, saj sem se takoj dobro vživela v delo in kolektiv. Seveda, tu je še bližina delovnega mesta, otroci...«

DRAGICA HOŽIČ:

Rada delam
v gospodarstvu...

Pravno referentska opravila je pred nedavnim prevzela Dragica Hožič, pravnica, ki se je pred kratkim vrnila iz tujine.

Prešernova družba priporoča

„Redna knjižna zbirka“

Letošnjo zbirko petih knjig, vezanih v celo platno, z večbarvnim ščitnim ovitkom (broširan bo le koledar) in tiskano na brezlesnem papirju, dobite za vsega 240 dinarjev. Če ne potrebujete trdih platnic, se lahko odločite za broširane knjige, ki imajo večbarvne plastificirane platnice. S tem strošek za nakup knjig še zmanjšate, saj zbirka petih knjig v takšni vezavi stane le 190 dinarjev.

Takšne cene omogoča le Prešernova družba, ob visokih nakladah in s finančno pomočjo širše skupnosti. Zajeten snopič dobrega družinskega branja bo letos vseboval:

1. **Prešernov koledar za leto 1981** z vsakomur dobrodošlim mesečnim koledarskim delom, opremljenim z barvnimi reprodukcijami slik Ivane Kobilice. Poleg tega bodo v knjigi, ki bo velikega formata in bo obsegala okrog 200 strani, zanimivi zgodovinski, zunanjepolitični in drugi članki, pa pesmi in krajša proza vidnih slovenskih pisateljev, vrsta drobnih informacij in še marsikaj zanimivega, vse mikavno ilustrirano in res primerno branje za vse leto.

2. **Slovenske otroške pesmi** z naslovom **NAJ MI SIJE SONCECE, NAJ MI POJE SRČECE** bo knjiga tistih ljudskih umetnih pesmi, ki jih otrok najprej sliši iz materinih ust, izbral jih je Janez Menart, ilustrirala Marlenka Stupica.

3. **Delovni dan sestre Marje** je nadvse prodorna, odkrita pripoved, ki jo je za Prešernovo družbo napi-

»Obetam si pestro delo, predvsem pa me veseli delo v gospodarstvu. Sodelavci so me lepo sprejeli, odnosi so zelo v redu, kar je prijetna spodbuda za delo. Same prakse na pravnem področju nimam, vendar ob takem sodelovanju ne more biti ovir za dobro delo. Upam, da se bom zaradi bližine delovnega mesta lahko tudi vključila v športno-rekreativno dejavnost.«

Novim sodelavcem želimo pri njihovih prizadevanjih kar največ uspeha!

sal ANTON INGOLIČ, govori pa o življenju medicinske sestre in njenem srečavanju s problemi sodobnega mestnega življenja.

4. **Velika zmeda** srbskega avtorja Stevana Jakovljevića je kronistično natančno, zanimivo delo, ki obravnava razpad kraljevine Jugoslavije, razpad, ki je bil tako tragičen za naše ljudstvo. Večji format.

5. **Zdravje v družini** je naslov ljudno pisane knjige prof. dr. Mihe Likarja, knjige, ki prinaša dobrodošle nasvete za vsakogar, od otrok do starejših ljudi. Ilustrirano.

Naročnikom, ki z zbirko Prešernove družbe želijo prejeti še delo iz

svetovne književnosti, priporočamo: Max von der Grün: **Blodni ogenj in plamen**. Ta roman je izredno živo napisana pripoved delavca, ki je čisto po svoje, brez blišča, zato pa tem bolj jasno in trpkoo doživljal čas nemškega gospodarskega »čudeža«.

Vešana zbirka Prešernove družbe s to dodatno knjigo stane 360 din, broširana pa 280 din.

Prek 1500 strani zanimivega branja. Vse knjige bodo naročniki prejeli konec novembra 1980.

Poverjenik: Anica Petaci

Naše športne igre

Sredi septembra smo v Colorju priredili športne igre. Znano je, da potrebuje naš človek za športno vadbo resno motivacijo, ni mu do brezsilnega rednega obiskovanja kegljišč, odbojcarskih, košarkarskih in drugih igrišč, ne boš ga srečal na tekaških stezah ali z loparjem v roki. V preteklih letih so za njegovo motivacijo skrbele majške igre, letos, da bi se tradicija ohranila in da ne bi ostali nekateri brez obvezne letne rekreacije, pa športne igre — Colorjeva olimpiada v malem.

Začelo se je v soboto, 14. septembra s kvalifikacijskimi tekmami nogometašev. Favorizirani ekipi Skladišča in Mešalnice sta prepričljivo opravili z ostalimi štirimi nasprotniki, med katerimi sta bili ekipi DSSS in Razvoja prava outsiderja.

Dan pozneje so se pomerili možganski trusti za črno-belimi polji. Tu so Skupne službe opravile s »fizikalci«, obema ekipama Premazov.

V sredo so se v telovadnici osnovne šole spoprijeli odbojkarji. Po ogorčeni borbi — vsi končni izidi so bili 2:1, je slavila prva ekipa Premazov pred papirnatimi favoriti DSSS in Premazi! Na kegljišču so isti dan padali keglji — nekomu več, drugemu pa so jo bolj stabilizacijsko zagodli. Med ekipami so slavili Smolarji z odličnimi Majdo, Markom in Vojkom. Prva ekipa Premazov je zaostala za 45 kegljev, druga pa že za 113 kegljev. Med po-

samezniki na prvih dveh mestih brez presenečenj, le Dane je enemu izmed favoritov zmešal štrene. Tudi med dekleta trojni M na prvem in drugem mestu, Vida kot vsestranska športnica tretja.

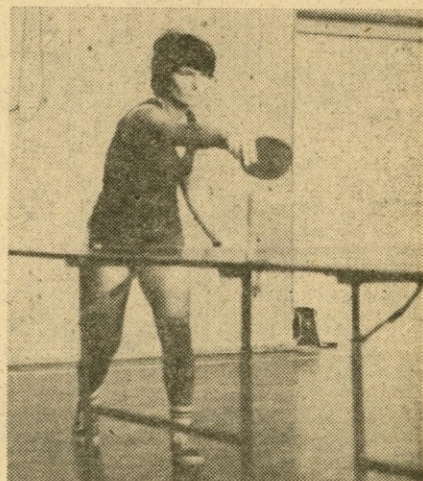
V petek so se zbrali športniki mirne roke. Vilmi kljub izrazito slabemu dnevu ni uspelo zriniti ekipe Premazov s prvega mesta. Brata Krelj sta z izenačenima rezultatom prinesla zmago. Ekipe Skupnih služb sta se uvrstili na drugo in tretje mesto. Med posamezniki je bil Marjan brez posebne konkurence, dekleta, na žalost so nastopile le tri, so si po samoupravnem sporazumu razdelila odličja.

Isti dan so bile v Partizanu tudi kvalifikacije moških ekip v namiznem tenisu.

Sobotno jutro je vstalo megleno, razpoloženje tekačev in tekačev na igrišču za osnovno šolo pa vse prej ko mračno. Trinajst mešanih ekip, šestindvajset upov in tesnobnih pričakovanj. Proga, ki jih je čakala, je bila vse prej kot lahka. Začetek, za dekleta sicer krajši, za fante pa več ko kilometrski neprekinjen vzpon, nadaljevanje skoz gozd gor in dol, nato dolg zavit spust in po razmočenem travniku ter makadamu v rahlem vzponu proti kozolcu, ki je

služit za cilj. Med ekipami je Razvoj pokazal svoje kvalitete (pri teku namreč sploh ni potrebno misliti) in prehitel prvo ekipo Skupnih služb za celo minuto, druga ekipa DSSS je s tretjim mestom dokazala, da bo treba nanje v prihodnje resno računati.

Posamezno med dekleta ogorčen boj na prvih dveh pozicijah — Dragica je bila za pol konja hitrejša od Vide, nato pa dolgo nič in spet gneča ter debitantka Jana na tretjem mestu.

Med fanti je presenetil ne več tako vitki Ciril in komercialist Janez na šestem mestu. Domina je v zadnjem delu zvila prepona.

Dopoldne so v velikem nogometnem finalu fantje iz mešalnice s 4:3 nabili ekipo skladišča.

V namiznem tenisu je pri dekletih Razvoj suvereno zmagal pred mešano ekipo in prikupnima tekmovalkama tehnološke priprave. Fanta prve ekipe Premazov sta osvojila najvišjo lovoriko pred kolegi iz tehnološke priprave in druge ekipe Premazov.

Od treh prijavljenih ekip sta se v košarki pomerili le ekipi DSSS in Premazov. Kljub na hitro zbranemu moštvu so z dopadljivo igro slavili slednji in zmagali s 38:27.

Zadnja panoga športnega dneva je bilo balinanje. Lahko rečemo, da je prvo mesto presenetljivo osvojila ekipa Vzdrževanja pred favoriziranimi ekipama Mešalnice (2F) in Skladišča.

V sejni sobi so razdelili priznanja, vsakomur po svojem delu in se zavrteli ob poskočnih zvokih. Na obrazih vseh je bilo zaznati veselje in neprikrito željo. Šport je modernemu človeku neobhodno potreben; take igre, ki so hkrati še izredno poceni, pa omišljajo vadbo in družijo ter spoznavajo vse, ki osem ur živimo drug ob drugem in se ne poznamo.

Text in foto — FRANE

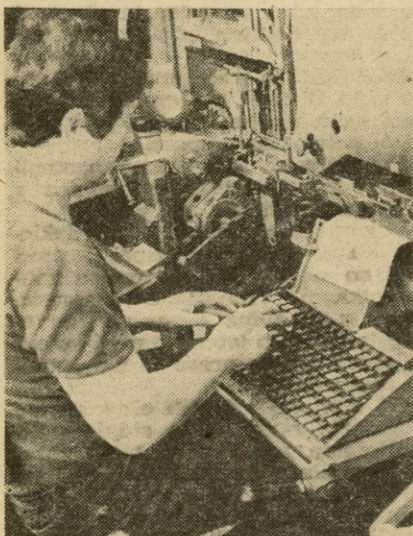
Od zamisli do tiskanega glasila

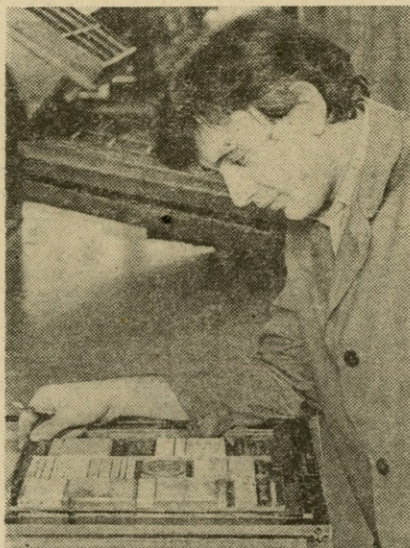
Posamezne številke glasila se prično rojevati na seji uredniškega odbora...

...glasilo se tiska na rotacijskem stroju Duplex, ki ga upravlja Bogomir Ulaga. Stroj tudi zgiba časopis

...na stavnem stroju, ki ga upravlja Rudi Škedelj se sestavki spreminjajo v stolpce...

...ročni stavec Matjaž But pri merjenju, ko z glavnim urednikom določita obliko strani, nakar jo izpolni in pripravi za tisk...

Ob jubilejni številki se vsem sodelavcem iskreno zahvaljujemo za plodno sodelovanje.

Uredniški odbor

Žreb je odločil

NAGRADNA KRIZANKA

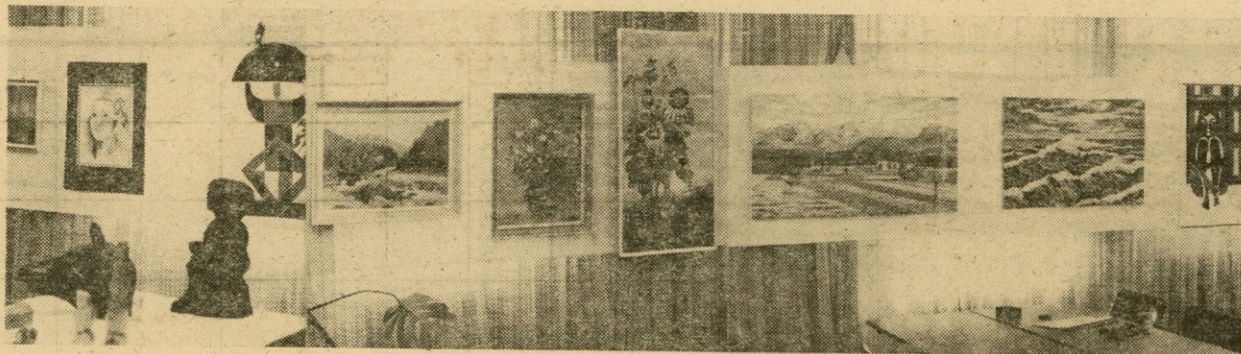
										N			
					P	O	R	T	O	R	O	Ž	
					N	A	R	K	O	M	A	N	
					A	G	A	R	A	M	I		
					A	A	K	O	R	D	E	R	
K	S			N	A	D	U	V	A	T	V		
O	S	T	A	N	E	K	A	L	P	A	A		
P	A	R	M	E	Z	A	N	J	A	S	M	I	N
E	M	U	M	O	R	E	N	A	O	A	Z	A	
R	A	N	G	P	A	R	A	O	D	I	N		
P	J	A	K	N	O	S	A	Č	I	V			
I	M	A	R	E	T	I	K	R	A	J	A	Č	
R	A	N	A	O	Z	K	O	K	A	M	E	N	
A	D	Ž	I	T	O	K	A	A	N	A			
N	A	P	E	E	L	I	K	R	A	T	R		
M	E	R	I	M	A	S	T	A	T	I	S	T	

Za nagradno križanko iz prejšnje številke glasila smo prejeli 58 rešitev. Javno žrebanje smo tokrat izvedli v prostorih fakturnega oddelka. Komisija v sestavi Marija Pust, Darinka Barbič in Bojana Fojkar je za dobitnico prve nagrade 200 din izžrebala Mimi Jamnik, drugo nagrado 150 din prejme Jože Barber, tretjo nagrado 100 din pa Dunja Remic.

Nagrade bodo izžrebanecem izplačane po izidu številke.

Čestitamo!

LIKOVNIKI V NAŠI TOVARNI

Sredi septembra je sindikat v sodelovanju z mladino pripravil v sejni sobi razstavo likovnih samorastnikov DO DONIT in COLOR. Prireditelj je bila posvečena 30-letnici samoupravljanja.

Vso tehnično opremo so nam posodili Donitovci, ki jim gredu tudi vse zasluge glede pobude in prve postavitve razstave.

Sodelovali so — iz DO DONIT: Mihovec, Miklavžič, Stajer, Stirn; iz DO COLOR: Jakopič, Lešnjak, Turšič.

Težko je ocenjevati dela, če veš, da gre za samouke, za ljudi, ki jih je potreba po ustvarjanju in izražanju svojih najglobljih, morda včasih težko razumljivih vtisov in občutenj, zanesla iz kolesnic vsakdanjega dela, hitenja in borbe za udobnejši dan.

Res je, da je imel postavitelj mogoče srečo, ko nam je predstavil dve kvalitetno popolnoma različni strani. Desno, kjer so obiskovalce navduševale barvno bogati jesenski gozd, razpenjeno valovje ali prijazen nasmeš »Mone Lise«. Druga stran je zahtevala že umetniško zrelejšega kritika, saj so Mihovčevi pasteli, Jakopičeva olja ali zelo dober Turšičev smejoči se ženski portret v grafitu, na precej višji umetniški ravni.

Vendar — ne gre nam, da bi nekoga trgali drugega poveljevali. Veliko poguma je treba, da postaviš pred ljudi del svojega intimnega ustvarjalnega sveta.

Polistajmo še malo po knjigi vtisov:

— Izredno, ker je amatersko.

— Organizatorjem razstave in avtorjem del vso pohvalo.

— Upam, da bomo še kdaj videli kaj podobnega. Hvala vsem ustvarjalcem.

— Duh je in volja. Še so ljudje, ki delajo, ne za denar in ljubi kruhek, iz čiste notranje potrebe — iskalci lepote so v prostoru, življenju, ki nas obdaja. In potem ni važno, da platno izgleda morda kičasto in da so skulpture okorne, toge.

— Vesel sem, da nisem zamudil razstave.

— Razstava mi je bila všeč, posebno mi ugajajo maki. Presenečena sem nad deli naših dveh moj-

strov in jima želim še veliko tako lepih del.

— Na podobnih razstavah bi morali večkrat omogočiti našim sodelavcem, da rezultate svojih prizadevanj in talentov predstavljajo najširšemu kolektivu.

— Razstavo si moraš večkrat ogledati, da spoznaš dela ustvarjalcev. Razstava izgublja kvaliteto, če slike, dela niso pravilno angažirana. Lahko trdim, da nekatera dela ne spadajo na to razstavo. Dela sama bi morala biti objasnjena tako, da bi vsak človek — delavec lahko imel predstavo o delu avtorja. Avtorjem želim in mislim, da morajo več delati in se približati realni umetnosti ne pa kiču.

— Topel žarek skozi sivi vsakdan. Razstava pomeni torej glasen izziv vsem tistim med nami, ki ustvarjajo za zaprtimi vrati.

Pridite, pokažite se, radi vas bomo sprejeli.

Med najbolj občudovanimi deli so bile slike Jožeta Jakopiča...

Tekst in foto: Frane

Prišli — odšli

(od 1. 8. do 30. 9. 1980)

PRIŠLI

TOZD SMOLE

1. dipl. ing. Miroslav Lazar
2. Ramizi Abazović
3. Robert Križaj
4. Boris Pintar (vajenec)

TOZD PREMAZI

1. Rifat Arslanović
2. Milena Zerovnik
3. Fadil Lushtaku
4. Anton Rozman

DSSS

1. Marija Lešnjak
2. Rudolf Ažbe
3. Vanda Sušteršič
4. dipl. ing. Tatjana Gauš
5. Dragica Hožič

ODŠLI

TOZD SMOLE

1. Zvonko Knez

TOZD PREMAZI

1. Rifat Kurgaš
2. Rajko Mladenović
3. Izet Dedić
4. Žarko Dobrnjac
5. Slavoljub Rabrenović
6. dipl. ing. Jurkica Batista
7. Dušan Turšič

DSSS

1. Marjeta Drešar
2. Ana Polajnar
3. dipl. oec. Sekul Ačimović
4. dipl. prav. Marija Pivec

PREMEŠČENI

Fani Sešek iz DSSS v TOZD Smole
Danijel Bitenc iz DSSS v TOZD Premazi.

NAGRADNA KRIŽANKA

					50	TALNA FLORA IN FAUNA	VRE ZA VINO MOŠKI GLAS	MOŠKO IME OGNJENIK	ŠORLI IVO	4. IN 16. ČRKA	UMETNA TKANINA
					SVETNIK V STAREM RINU	LETOPISI	LJUDSKO ZROČILO	FRANC. PIŠEC PIERRE		OPISAN	KALID
KAMBOĐA	VRSTA ITAL. IGRE	REKA V RUSIJI	OBDELAVA ZEMLJE	NAPEV	PESNIK HATEJ EHAJL		AVSTRJA PRIPRAVA KI Z DIAGRAMI ZAPISUJE	BEBEZ KOL PLOVNI PREGIVAL BORVA			
MEMORALEN						MODRO BARVILO ZAJEC (SRBOHEV.)					
FRAPARAN						CINK TEHA	ZALIV NA KOREJI ... HAN				
LITERARNO BELD									VETRNICA PIŠEC SATIRE		
EINSTEIN ALBERT		OWENS JESY			PRESIVAL. IRSKE		INDIJSKI DROBEŽ				
		MADJUNA ŽILICA			MEDMET KOLČANJA		MESTO V ALŽIRU				
LUXEMBURG	SRODSTVO					VRSTA BACILA		NATRID	PRISTANIŠČE V BRAZILIJU		
	OVENELA										
NIČLA				ENA (RIMSKO) ŠPANIJA ITALIJA		VRSTA GLASBILA					
CESTNI ZAVOJ						DOVAČIJA	GRŠKA ČRKA PIŠEC FINCI	CIMOSOV AVTO	VEZNIK		
VIŠJI					VŽIGALNIK TRI HINJAN						
RASTLINE					OGDIKOV HUNGKID						
				NAŠA TOVARNA				ČANSKO LETO	EVERLO		
				KALID							
SESTAVI: ENAKA SAHOC.			VODAŠKI KRUH				ORJAK				

COLORJEVE INFORMACIJE št. 9 (100) leto 9., oktober 1980. Izdaja jih organizacija združenega dela Color Medvode, vsak mesec v nakladi 800 izvodov. Glasilo ureja uredniški odbor: Franc Erman, Jože Gostič, Majda Možina, ing. Rihard Pevec (odgovorni urednik) in Franci Rozman (glavni urednik). Fotografije: Franci Rozman. Tisk AERO Celje, TOZD grafika. Rokopisov ne vračamo. Po mnenju Sekretariata za informacije pri Izvršnem svetu Skupščine SRS št. 421-1/72 je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Med reševalci s pravilnimi rešitvami bomo z žrebom razdelili tri nagrade:

1. nagrada 200 din
2. nagrada 150 din
3. nagrada 100 din

Izrezke z vpisano rešitvijo pošljite v DSSS, kadrovsko-spolni sektor z oznako »Nagradna križanka«. Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki bodo prispele do 10. novembra 1980. Vsakdo lahko sodeluje le z eno križanko. Obilo sreče.

*Dopisujte
v naše
glasilo!*